

Arla-byggeri er i gang

Arla har påbegyndt byggeriet af et innovationscenter til 270 millioner kroner i Aarhus. Det bliver centrum for Arlas produktudvikling til hele verden. Det nye center bliver på 10.000 kvadratmeter og skal ligge i Agro Food Park, hvor det vil indgå i Danish Food Cluster, som er en international klynge af ekspertise for innovation inden for landbrug og fødevarersektoren og den tilhørende energisektor. I forbindelse med første spadestik løftede Arla samtidigt sløret for endnu en investering på yderligere 62,5 millioner kroner over fem år i et nyt forskningssamarbejde med universiteterne i Aarhus og København.

Arla køber svensk ost

Arla Sverige køber selskabet Falbygdens Ost af levnedsmiddelkoncernen Atria Sverige. Det sker i som led i Arlas strategi om at styrke sin position inden for premium-oste. Falbygdens Ost har til huse i Falköping, hvor osten lagres og bearbejdes. Virksomheden har ingen egen osteproduktion, men køber ost fra andre producenter. Selskabet har cirka 100 medarbejdere. Arla overtager Falbygdens Ost, når de svenske konkurrencemyndigheder har godkendt købet, dog tidligst den 7. januar 2015.

Millioner til gamle husdyr

Arbejdet med bevarelse af gamle husdyrracer som rød dansk malkerace, sortbroget dansk landracevin og dansk landhøne får nu en hjælpende hånd i form af et tilskud på fem millioner kroner til en række projekter. De gamle danske husdyr betragtes som en vigtig del af vores kultur og historie. Fødevarerminister Dan Jørgensen fremhæver, at de gamle danske husdyrracer ikke kun har historisk betydning, men også spiller en rolle i fremtidens fødevarerproduktion, fordi de udgør en levende genbank.

Kvæg- og fåreavleren Michael Durno er tredje generations lejer på Auchorachan Farm i det skotske højland. Farmen ligger i Glenlivet Estate, der ejes af det statslige selskab Crown Estate. Foto: Per Henrik Hansen.

Her går landbrug og turisme hånd i hånd

Michael Durno er tredje generations lejer og kvægavler på den statsejede Auchorachan Farm i det skotske højland. Landbrug som hans er med til at forme et landskab, som tiltrækker turister i tusindtal, til gavn for lokalområdets økonomi.

Af Per Henrik Hansen, freelancejournalist.

I den nederste ende af en skrånende græsmark med en overvældende udsigt over bakker, dale og en flod i det fjerne græsser en flok ammekøer med deres kalve; Lavt over markens suser sva-ler ekvilibristisk rundt i jagt på dagens bytte; Og i den øverste ende gumler en flok får fredeligt på det saftige græs. En del af dem med et par røde streger på ryggen. Det er dem, som drøvtyggerne ejer Michael Durno vil sende til slagteriet i morgen.

Få kilometer derfra puster et par sveddryppende mountainbike-motionister ud efter at have klaret den 22 km lange og hårde røde rute, anlagt netop til glæde for folk med smag for ømme lår og svedige kroppe.

Ligesom den kortere og nemmere blå rute går også den røde over hedestrækninger og ad små snoede stier gennem blandet løv- og nåleskov; det hele i et stærkt kuperet og naturskønt terræn her i det skotske højland.

De forpustede cyklister er blot to af de omkring 30.000 turister, der hvert år besøger det 24 kvadratkilometer store område Glenlivet Estate. Og Michael Durno er landmand med lejemål i området. Han ejer hverken gård eller jord, for hver en kvadratmeter i Glenlivet er ejet af Storbritanniens statslige ejendomsselskab Crown Estate.

Tre søjler i økonomien

Udover landbrug og turisme udgør skovbrug den tredje af de søjler, som den lokale økonomi i Glenlivet bygger på. Det udføres af private entreprenører, som Crown Estate hyrer til at komme med super moderne skovmaskiner,

der kan fælde, afgrene og afkorte en 12 meter høj gran hurtigere end Crown Estates ejendomsbestyrer Alan Laidlaw kan nå at fortælle om ideen med, at den britiske stat ejer et så stort område som dette.

Et område som blandt andet omfatter to landsbyer og er beboet af omkring 1000 mennesker, der alle bor til leje.

- Det drejer sig om at administrere landskabet, så vi får flere fordele på én gang. Et multifunktionelt landskab. Her skal både være produktion af fødevarer, indtægter for den lokale befolkning, naturbeskyttelse og rekreative værdier, som også kan være til glæde for folk fra byerne og andre dele af landet, forklarer han.

Michael Durnos græssende får og kvæg er med til at forme det varierede landskab, som turisterne holder så meget af, når de kommer til Glenlivet Estate for at cykle, vandre, fiske, gå på jagt eller bare slappe af og nyde naturen.

Den lokale turistindustri står for 40 procent af Glenlivet-befolkningens indtægter, og er altså stærkt med til at holde liv i det lokalsamfund, som Michael Durno og hans familie lever i, hvor de køber ind, og hvor hans børn går i skole.

Landskabspleje

Med en produktion, der udelukkende er baseret på 150 ammekøer (Simmental, Limousine og Charolais) og 600 moderfår, er Michael Durnos landbrug på Auchorachan Farm perfekt til pleje af det varierede landskab, Crown Estate vil bevare i Glenlivet.

Omkring tre fjerdedele af landbrugets indtægter kommer fra salg af kalve og lam

til henholdsvis slutfedning hos andre landmænd og til slagteri.

- Alle køerne kælder i september-oktober, og alle kalvene bliver solgt, når de er et år gamle. Vi slutfeder ingen selv, for det har vi ikke foder til, fortæller Michael Durno.

Foruden slagtedyrlucerer han også avlstyre. Især Simmental, men han kan også levere Charolais og Limousine tyre.

En almindelig pris for en af hans unge avlstyre er omkring 55.000 kr., men han har også oplevet at få op til 186.000 kr. (20.000 britiske Pund) for en præmietyr.

En mindre indtægt kommer fra salg af tyresæd. Sæden tappes på bedriften og sælges bl.a. over internettet for 130 – 140 kr. pr. dose.

Hede, græs og lidt andet

Af jord råder Auchorachan Farm over hele 1167 hektar. Det høje tal bliver dog mindre imponerende, når Michael Durno fortæller, at de 970 hektar er lynghede spredt over de omliggende bakketoppe. Tilbage er omkring 200 hektar, som han betegner som bedre jord.

Det allermeste af den bedre jord er sået til med græs, men Michael Durno dyrker også 16 ha med foderbyg. Desuden er her mindre arealer med havre, roer og sågar grønkål til foderbrug, samt en smule kartofler og hovedkål til det lokale marked.

- Jorden her er for dårlig og vejret for ustabil til, at vi kan dyrke maltbyg, siger Michael Durno om fraværet af den mest værdifulde afgrøde i Skotland.

Foderafgrøderne bruges især når dyrene er på stald fra en gang i oktober til sid-

Glenlivet Estate

24.300 hektar, ejet af det statslige ejendomsselskab Crown Estate. Crown Estate har ejendomme i by og på land over hele Storbritannien.

Inden for Glenlivet Estate's grænser er der 35 aktive landbrug, to landsbyer, et whiskydestilleri og 1000 beboere. Hovedparten af Glenlivet Estate ligger inden for nationalparken Cairngorms grænser.

Cairngorm Nationalpark er 4500 kvadratkilometer stor og har en befolkning på 18.000.

Nationalparken har tre formål: Naturbeskyttelse, landdistriktsudvikling samt bevarelse og udvikling af rekreative værdier.

ste halvdel af maj. Her får de også græsensilage, halm og mask (restprodukt fra whiskydestillerier).

Lejekontrakten på Auchorachan Farm har Michael Durno overtaget efter sin far Leslie, som igen overtog den fra hans far Duncan. Duncan skrev under på lejekontrakten i 1953.

- Fordi lejekontrakten er så gammel, er vi meget sikre som lejere. Vi kan næsten ikke smides ud herfra. Nye lejere har ikke helt de samme rettigheder, fortæller Michael Durno.

Direkte adspurgt, om han ville foretrække at købe i stedet for at leje Auchorachan Farm, hvis han fik muligheden, tøver han lidt med svaret.

- Joh, det ville jeg nok. Det ville også komme an på prisen, lyder det så fra den stilfærdige mand.

Rensdyr i højlandet

I alt 35 landbrug er der inden for Glenlivet Estate. De fleste af dem har en produktion, der ligner den på Auchorachan Farm. Men den 300 hektar store Wild Farm er mere eksotisk.

Her holder ægteparret Alan og Tilly Smith ikke kun kødkvæg, hjorte og vildsvin; De har også Skotlands

eneste rensdyrflok. 160 rensdyrkøer, deres kalve og nogle tyre har de gående oppe på de højtliggende hedestrækninger, hvor ikke mange andre husdyr kan finde føde.

Faktisk levede der vilde rensdyr her i det skotske højland indtil slutningen af 1700-tallet. Men de blev udryddet på grund af jagt. I 1952 importerede en svensk indvandrer så den flok fra sit hjemland, som Alan og Tilly Smith nu har overtaget.

Rensdyrene på Wild Farm bliver ikke slagtet.

- Vi kan ikke finde kunder, som vil spise et dyr, de forbinder med julemandens Rudolf, fortæller Tilly Smith.

Til gengæld giver Rudolfs' slægtninge en god indtægt, når ejerne tager dem med rundt til gadeparader og markedspladser i større byer. Især op til jul betaler handelsstandsforeninger og butikcentre gerne for at få besøg af en flok ægte levende rensdyr.

Når de ikke er ude og blive vist frem, pynter rensdyrene gevaldigt på de lyngklædte bakker. Til glæde for de turister, der har så stor lokal betydning på denne egn, hvor jorden ikke egner sig til stort andet end græs og kønne udsigter.